

СИЛАБУС

«ФІЛОСОФІЯ НАУКИ»

Тип	обов'язкова	
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)	
Рік навчання	<i>Денна/вечірня форма</i>	<i>заочна форма</i>
	1	1
Семестр	<i>Денна/вечірня форма</i>	<i>заочна форма</i>
	1	1
Кількість кредитів	4	
Мова викладання	українська	

Викладачі	к.філос.н., доцент Шмиголь М.Ф.
Контактна інформація	http://oneu.edu.ua/shmigol-mihaylo-fedorovich/

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Вивчимо	<p>Філософія науки – розділ філософії, який вивчає поняття, границі і методологію науки. Предметом філософії науки є загальні закономірності і тенденції наукового пізнання як особливої діяльності з виробництва наукових знань, взятих в їх історичному розвитку і соціокультурній обумовленості. Філософія науки звертається саме до пізнавально-методологічних моментів наукового знання, надає особливого значення проблемі істинності, доказовості знання, методам його отримання, структурним і логічним формам тощо. Філософія науки також вивчає науку як особливий тип спеціалізованого знання, способи його отримання, що розглядаються в соціокультурному контексті. При цьому особлива увага приділяється аналізу специфіки наукового пізнання як особливого виду спеціалізованої діяльності, дослідження механізмів розвитку наукового знання, його культурно-історичної обумовленості.</p>
Навчимосся	<p>РН01. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</p> <p>РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи</p>

	<p>аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.</p> <p>PH05. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.</p> <p>PH06. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації.</p> <p>PH07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.</p>		
Кількість годин за видами занять	<i>Види занять</i>	<i>Денна/вечірня форма</i>	<i>Заочна форма</i>
	Лекції	14	4
	Практичні заняття	22	4
	Індивідуально-консультаційна робота	8	8
	Самостійна робота	76	104
	УСЬОГО:	120	120
Методи викладання	Проблемні лекції, індивідуальні та групові завдання.		
Пререквізити	Базові знання з навчальної дисципліни: «Філософія».		

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА	ЗМІСТ
Тема 1. Сучасна наука в контексті філософської рефлексії.	Три аспекти буття науки: наука як система знань, наука як сфера пізнання (теоретична діяльність), наука як соціальний інститут і особлива сфера культури. Природа науки і критерії науковості. Межі науки. Наука і філософія. Наука і релігія. Наука і мистецтво. Наука і позанаукові форми пізнання. Наука в контексті ірраціоналізму. Роль науки в сучасній освіті і формуванні особистості. Функції науки в житті суспільства (наука як світогляд, як продуктивна і соціальна сила).
Тема 2. Предмет і основні концепції філософії науки.	Предмет філософії науки. Філософія науки як цілісне філософське знання і як міждисциплінарне знання. Філософія науки як система основ науки. Філософія науки як аналіз і виявлення понять і теорій науки. Історія і філософія науки та їх взаємозв'язок. Історія науки очима філософа і її специфіка як історичної самосвідомості науки. Інтерналізм і екстерналізм як два альтернативних підходи до дослідження історичного розвитку науки. Наукові традиції і наукові революції. Соціологічний та культурологічний підходи до дослідження розвитку науки.

<p>Тема 3. Виникнення науки і основні стадії її історичної еволюції.</p>	<p>Переднаука і наука у власному розумінні слова. Культура античного поліса і становлення перших форм теоретичної науки. Антична логіка і математика. Розвиток логічних норм наукового мислення і організацій науки в середньовічних університетах. Західна і Східна середньовічна наука. Становлення дослідної науки в новосередньовічній культурі. Формування ідеалів математичного і досвідного знання. Емпіризм і раціоналізм про вирішення проблеми джерел знання. Дилема «чуттєве – раціональне» – проблемне поле гносеології Нового часу. Позитивістська та постпозитивістська традиція у філософії науки. Постпозитивізм і його погляд на науку.</p>
<p>Тема 4. Когнітивна діяльність людини: еволюція поглядів.</p>	<p>Загальні уявлення про природу пізнання. Знання та пізнання. Класифікації форм пізнання. Діяльнісний, аналітичний, семантичний підходи до пізнання. Специфіка наукового пізнання. Базові процедури пізнавальної діяльності. Сучасна філософія пізнання основні категорії і принципи пізнання. Епістемологічні практики або когнітивні схеми як підстави наукових парадигм. Проблема об'єктивності наукового знання. Істина і достовірне знання.</p>
<p>Тема 5. Структура наукового знання.</p>	<p>Наукове знання як складна система, що розвивається. Різноманіття типів наукового знання. Емпіричний і теоретичний рівні, критерії їх розрізнення. Структура емпіричного рівня знання. Емпіричні залежності і емпіричні факти. Поняття емпіричного закону. Структура теоретичного знання. Методи і форми теоретичного рівня наукового пізнання. Первинні теоретичні моделі і закони. Особливості соціально-гуманітарних наук. Підстави науки та їх структура. Ідеали і норми дослідження. Наукова картина світу. Історичні форми наукової картини світу. Функції наукової картини світу. Філософські підстави науки.</p>
<p>Тема 6. Динаміка науки.</p>	<p>Історична мінливість механізмів породження наукового знання. Взаємодія підстав науки і досвіду як початковий етап становлення нової дисципліни. Проблема класифікації. Ріст і розвиток наукового знання. Основні ідеї класичного ідеалу науковості: фундаменталізм, редукціонізм, універсалізм. Кумулятивна модель науки. Соціокультурна обумовленість наукового пізнання. Філософія науки про динаміку наукової раціональності. Критерії розрізнення класичної, некласичної, постнекласичної наукової раціональності.</p>
<p>Тема 7. Наука як соціальний інститут.</p>	<p>Різні підходи до визначення соціального інституту науки. Історичний розвиток інституційних форм наукової діяльності. Наукові спільноти та їх історичні типи. Наукові школи. Підготовка наукових кадрів. Історичний розвиток способів трансляції наукових знань. Роль науки в сучасному суспільстві. Система «наука – техніка – виробництво», її ресурсні масштаби, закономірності відтворення і динаміки. Ціннісне і правове регулювання наукової діяльності. Етика науки. Соціальна відповідальність вчених за технологічні ризики і інформація громадськості про їх можливих розмірах.</p>
<p>Тема 8. Філософія економіки.</p>	<p>Економічна наука як об'єкт методологічної рефлексії. Сучасні тенденції у розвитку економічної методології. Революції у розвитку економічного знання. Економіка та людська діяльність. Об'єктивність та розуміння в економіці. Економіка та етика.</p>

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Основи філософії: навч. посіб. / за. ред. М. Ф. Шмиголя. К.: Центр учбової літератури, 2016. 412 с.
2. Сандюк Л.О., Сулим О.В., Шмиголь М.Ф. Навчально-практичний посібник для аспірантів та здобувачів з філософії у 2-х частинах. Одеса : ОНЕУ, 2014.
3. Соціогуманітарний потенціал освіти як чинник модернізації українського суспільства: Колективна монографія / кол. авт., відп. ред. М. Ф. Шмиголь. Київ, 2018. 326 с.
4. Шмиголь М. Ф., Юшкевич Ю. С. Філософія науки: методичні рекомендації. Київ, 2020. 67 с.
5. Шмиголь М.Ф. Гуманітарне знання та його системоутворююча роль в сучасній освіті. *Гілея: науковий вісник*. 2019. Вип.141 (№2). Ч. 2. Філософські науки. С.161-164.
6. Шмиголь М. Ф. Особливості інформаційної культури в контексті світоглядного дискурсу. *Наукове пізнання: методологія та технологія*. 2021. №1. С. 78-83.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно з розкладом. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях та в Інтернеті. У разі пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів, не зараховуються.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату й допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше ніж 20 %. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів		
Види робіт	Бали	
	Денна/вечірня	заочна
<i>Обов'язкові</i>		
Активність на заняттях	20	20
<i>вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій</i>	10	10
<i>підготовка до семінарських (практичних, лабораторних) занять</i>	10	10
<i>Для здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком навчання: вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій, опрацювання матеріалів семінарських (практичних, лабораторних) занять</i>	20	20
Контрольні заходи	30	30
<i>ТК</i>	15	15
<i>ПК</i>	15	15
<i>ККР</i>	30	30

<i>Вибіркові</i>		
Індивідуальні завдання	50	50
<i>пошуково-аналітична робота</i>	20	20
<i>написання лекційних есе</i>	10	10
<i>підготовка доповіді з презентацією за темами практичних занять</i>	10	10
<i>індивідуальне завдання</i>	10	10
<i>науково-дослідна робота</i>	30	30
<i>участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, олімпіадах, конкурсах наукових робіт тощо</i>	10	10
<i>підготовка наукових публікацій</i>	10	10
<i>виконання завдань у рамках дослідницьких проектів кафедри</i>	10	10
<i>робота в наукових гуртках</i>	10	10
<i>практична робота, результати навчання в неформальній освіті</i>	10	10
<i>проходження за тематикою дисципліни тренінгу, участь у вебінарах, у роботі конференцій, у майстер-класах, навчання на курсах</i>	10	10
Усього	100	100